

HEPOLAMMEN TEHOKALASTUS- SELVITYS & KALASTUSTAPAHTUMA

KALLIOLAHDEN KALA OY

MATTI RYHÄNEN

MYLLÄRINTIE 4C 80400 YLÄMYLLY

P.050 4637767

kalliolahdenkala@gmail.com

Sisällys

1.	YRITYS ESITTELY	3
2.	HEPOLAMPI	4
2.1	TEHOKALASTUS MENETELMÄT: RYSÄ	5
2.2	TEHOKALASTUS MENETELMÄT: NUOTTA.....	6
2.3	TEHOKALASTUS MENETELMÄT: KATISKA	8
2.4	TEHOKALASTUSSAALIIN HYÖDYNTÄMINEN	10
2.5	KULJETUSKUSTANNUKSET	12
3.	TEHOKALASTUKSEN TOTEUTUS PAIKALLISIN VOIMIN	13

1. YRITYS ESITTELY

Kalliolahden kala Oy on perustettu vuonna 2017. Perustin yritykseni kaupallista kalastusta varten, jota tein päätoimisesti 4 vuotta, aina vuoteen 2021 asti. Vuodet 2021–22 tein vielä kaupallista kalastusta sivutoimisesti ja vuonna 2023 olen aloittanut yritykseni kautta elinkeinokalatalouden konsultointipalvelujen tarjoamisen.

Kaupallista kalastusta tein Pohjois-Karjalan alueella Heinävedellä Juojärvellä sekä Joensuussa Pyhäselällä. Kalastusmuotoina oli verkko-, rysä- sekä katiskakalastus. Verkot olivat korkeudeltaan max 10 m korkeita/60m pitkiä. Rysät olivat maksimissaan 7 m korkeita, aitaverkot max. 200 m pitkiä ja niitä oli samanaikaisesti pyynnissä noin 10 kpl (eri kokoisia). Katiskoja oli enimmillään pyynnissä noin 50 kpl. Lisäksi olen tehnyt yritykseni kautta erilaisia töitä ostopalveluina Pohjois-Karjalan alueella (mm. Pielisen Kalajaloste, Nurmes). Ennen kuin käynnistin oman yritystoiminnan, olin yhden talven työkokeilussa ammattikalastajan opissa Kontiolahdella Höytiäisellä.

Vuodesta 2021 lähtien palasin palkkatöihin, jolloin aloitin työskentelyn Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa (XAMK) Mikkelissä nimikkeellä TKI-asiantuntija. Tässä tehtävässä työskentelin useissa eri elinkeinokalatalouden hankkeissa, joissa kehitimme mm. Suomen sisävesikalastuksen pariin Järvikala – sovelluksen. Sovelluksen avulla voi mobiililaitteella mm. tehdä lakisääteisen saalisilmoituksen. XAMK:lla pääsin myös eräässä hankkeessa tutustumaan sukellusdrooneihin. Yritimme tässä hankkeessa mallintaa sukellusdroonien käyttöä kalakantojen arvioimiseen. Tämä hanke sai minut kiinnostumaan sukellusdroonien käyttömahdollisuuksista elinkeinokalatalouden osalta.

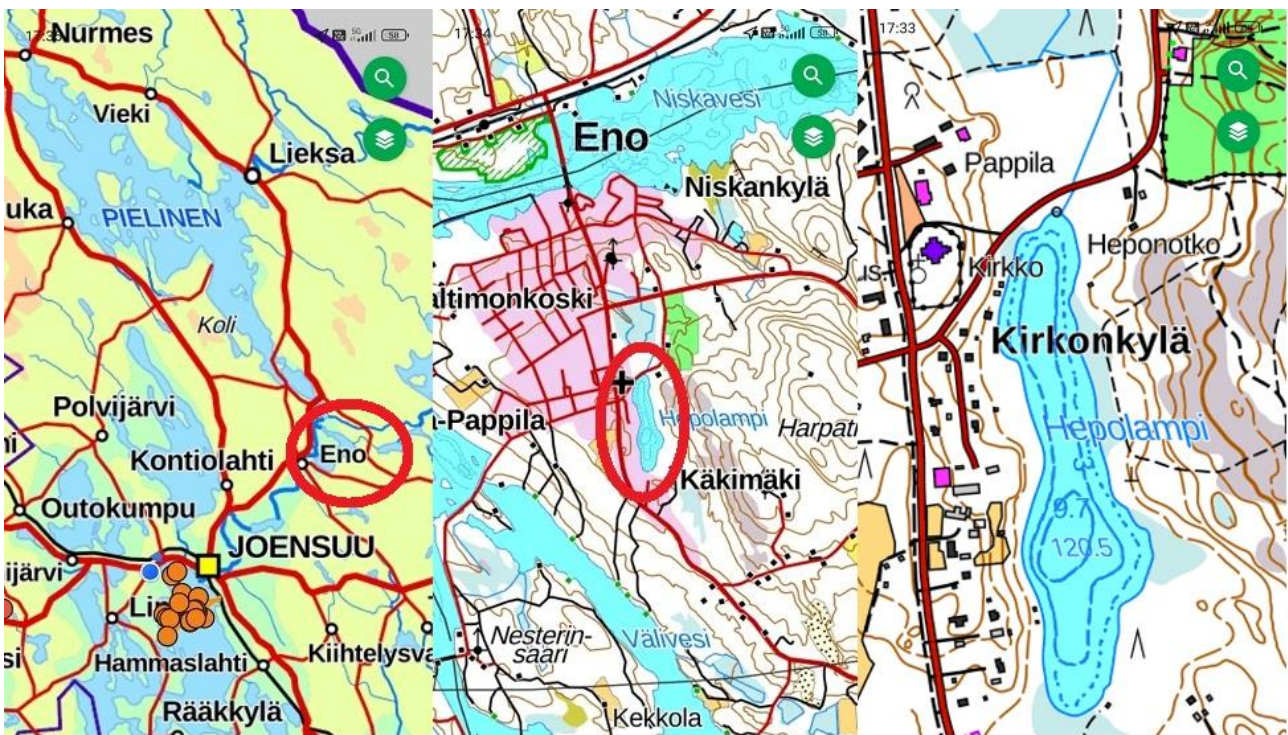
Lopetin työt XAMK:lla 2023 ja siirryin töihin Ruokavirastoon. Ruokavirastossa työskentelen myös elinkeinokalatalouden parissa ja toimin erityisasiantuntijana Suomalaisten saalisilmoitus – järjestelmien palveluvastaavana. Tämän lisäksi teen myös yritykseni kautta elinkeinokalatalouden konsultointia asiakkaiden tarpeiden mukaan. Lisäksi olen aloittanut syksyllä 2023 Kestävän liiketoiminnan kehittäjä – YAMK opinnot kestävän kehityksen aihepiireistä.

Edellä mainitun kokemuksen perusteella olen pyrkinyt kontaktejani apuna käyttäen tekemään mahdollisimman kattavan tehokalastus suunnitelman Enon Hepolammen osalle Kaipo – hankkeen tilaamana.

2. HEPOLAMPI

Tässä selvityksessä kuvataan Pohjois-Karjalan Enossa sijaitsevan Hepolammen tehokalastus mahdollisuuksia. Alla on karttatietoa Hepolammen sijainnista (kartta) (Matkaa Joensuusta noin 30 km):

Sisältää Maanmittauslaitoksen Maastotietokannan 11/2023 aineistoa

HEPOLAMMEN SIJAINTI ERI MITTAKAAVOILLA

Hepolammen pinta-ala on 7.78 ha ja sen syvin kohta on 9.4 m. Hepolammesta on tehty kattava opinnäytetyö vuonna 2022 (Ismo Pöllänen: Enon Hepolammen nykytila sekä suositukset kunnostus- ja hoitotoimenpiteiksi). Kyseisessä opinnäytetyössä lampi on todettu rehevöityneeksi ja sen kalaston on todettu olevan särkipainotteista. Tämä on tyypillistä rehevöityneille vesistöille. Mikäli lammen tilaa haluttaisiin parantaa, olisi lammen särkimassaa syytä pienentää tehokalastuksen keinoin.

Tämän selvityksen osalta oli tarkoitus tehdä kuvauksia Hepolammella käyttämällä apuna sukellusdrone + kaikuluotain yhdistelmää. Laitteena oli tarkoitus käyttää seuraavia laitteita:

Chasing F1 – Sukellusdrone (<https://www.chasing.com/en/chasing-f1-overview.html>)

Deeper Chirp+ 2 – kaikuluotain (<https://deepersonar.com/fi/fi>)

Chasing F1 – sukellusdrone on hybridimallin sukellusdrone, jonka osalta laite itsessään ei sukella, vaan kulkee veden pintaa pitkin. Tällainen laitteen toiminta mahdollistaa mm. sen, että laitetta käytetään langattomasti wifi – verkon kautta ja erillisiä datakaapeleita ei tarvita. Laitteesta lasketaan kamera haluttuun syvyyteen kuvaamaan (mahdollisuus yli 30 m syvyyteen asti). Laitteeseen on mahdollista myös kytkeä erillisellä jalustalla edellä mainittu kaikuluotain kiinni, jolloin saadaan yhdistettyä sukellusdrone ja kaikuluotaintekniikka. Sukellusdronen avulla kaikuluotain saadaan vietyä haluttuun paikkaan. Sekä sukellusdronea, että kaikuluotainta käytetään puhelimen sovelluksen kautta.

Sukellusdronen käyttö Hepolammen osalta jäi tekemättä tässä kokonaisuudessa. Kun työt aloitettiin 24.10.2023, niin lampi oli kerennyt jo jäätyä ja siksi laitteen käyttö ei enää onnistunut. Tilanne tarkistettiin vielä uudelleen 8.11.2023 ja kun lampi oli edelleen jäässä, niin tämän osalta sukellusdrone osuus jää selvityksessä tekemättä.

Alla on kuvattu erilaiset hoitokalastusmenetelmät, joista ensimmäisinä kuvataan rysä ja nuotta – vaihtoehdot ja miten pyydyksiä saisi paikallisella tasolla hankittua ja huomioita pyydystapojen osalta liittyen Hepolampeen. Jäljempänä keskitytään tehokalastuksen toteuttamiseen katiskakalastuksena.

2.1 TEHOKALASTUS MENETELMÄT: RYSÄ

Hepolammen tehokalastuksen voi toteuttaa rysillä. Tehokalastuksessa rysillä pitää muistaa, että rysien potkut ja etenkin kalapesä on tehty pienisilmäisestä havaksesta (noin 10 mm). Tällöin rysillä saadaan pyydettyä myös pienempää kalaa, eivätkä ne ui/pääse rysän havaksesta läpi.

Tehokalastukseen sopivia rysiä on monenlaisia. On pienisilmäisiä paunetteja eli avorysiä, lahtirysiä sekä pienisilmäisiä isorysiä. Edellä mainittujen rysien käytön helppous/vaikeus vaihtelee rysän koon

mukaan. Mikäli rysiä aikoo hankkia uutena, pitää huomioida, että niiden hankintahinnat nousevat korkealle (lähtöhinnat isorysille noin 3000 €) ja monesti ne tehdään tilauksesta, jolloin tilausaika on muutamia viikkoja/kuukausia. Mikäli Hepolammen tehokalastus haluttaisiin toteuttaa rysillä, niin suosittelen joko halvempien ja pienempien lahtiryisien käyttöä tai isompien rysien ostamisesta käytettynä (esim. www.tori.fi → hakusanalla rysä). Lampiympäristössä rysäkalastuksen osalta asiaa helpottaa se, että rysien ankkurit eivät tarvitse olla niin massiivisia, kuin järviympäristössä, missä tuulen voimakkuus on kovempi.

Esimerkkejä rysän malleista, mitkä sopisivat tehokalastukseen:

Lahtirysä: <https://www.kivikangas.fi/lahtirysa-15-m--20-mm>

Isorysä: <https://www.kivikangas.fi/isorysa-30-m--10-mm>

Paunetit eli avorysät: <https://www.kivikangas.fi/hoitopyyntirysa-20-m-tilaustuote>

Edellä mainittuja rysiä voi hankkia www.kivikangas.fi sivuston kautta.

Paikallisella tasolla rysiä valmistaa:

- Kontion kala Oy, Rääkkylä/Kontiolahti
Jere Ikonen p. 044 330 9793 / info@kontionkala.fi
- Krakenia Oy, Kontiolahti
Mikko Hirvonen. p. 0400744030 / krakeniaoy@outlook.com

2.2 TEHOKALASTUS MENETELMÄT: NUOTTA

Nuottakalastus tehokalastuksen muotona soveltuu myös Hepolammen osalta. Etenkin syksyisin tehtävä nuottaus, jolloin särki on parveutunut, toimisi hyvin. Hepolampi on kooltaan pieni, joten vetokertoja ei varmasti tarvitsisi monta. Tehokalastuksen muotona tämä olisi lammen osalta varmasti tehokkain.

Ongelmana nuottakalastuksen osalta on lammen pieni koko ja siitä potentiaalisesti saatavan saaliin määrä. Alla on listattu esimerkkejä hoitokalastuksia suorittavista tahoista, jotka ovat kehittäneet pitkälle omia prosessejaan. Esimerkiksi Järvikalastus Turtiainen on kehittänyt omia prosessejaan niin, että he tulevat paikan päälle rekalle, jonka nostimen avulla lautta + pyyntivälineet saadaan nostettua vaikeastakin paikasta suoraan vesille. Kävin 28.10.2023 tutustumassa Hepolammen

ympäristöön ja Hepolammen läheltä kulkeva, asfaltoitu Kirkkotie olisi väylä, josta pääsisi kulkemaan isommallakin kalustolla lammen ääreen. Kirkkotieltä lähtee tienpätkä myös suoraan lammen rantaan, joka kestää ajaa myös autolla (kuvat 1 ja 2). Tämä yhteys mahdollistaisi lammelle tulon myös isommalla kalustolla. Isomman kaluston ongelmat tulevat vastaan siinä, että niissä on vakiokustannukset esim. logistiikan osalta. Tämä muodostuu ongelmaksi, kun puhutaan pienemmistä tehokalastus-kohteista, kuten lampiympäristöistä. Kustannukset voivat olla suuremmat kuin korvaus.

Kuva 1: Hepolampi.

Kuva 2: Asfaltoitu Kirkkotie – Hepolampeen matkaa hiekkatietä pitkin 10–20 metriä ja päättyy kuvan 1 kohtaan.

Esimerkkejä tehokalastuksia tekevästä toimijoista:

- Järvikalastus Turtiainen Ky / Imatra, p. 050 522 7808
- Vendace Ky / Rantasalmi, p. 050 340 5994 / www.hoitokalastus.fi

2.3 TEHOKALASTUS MENETELMÄT: KATISKA

Katiskakalastus keväisenä talvikalastuksen muotona soveltuisi hyvin Hepolammen tehokalastukseen. Tämän kalastusmuodon pystyisi ehkä kivuttomimmin toteuttamaan vapaaehtoisvoimin ja olen myöhemmin kuvannut katiskakalastuksen toteuttamista *Tehokalastus* – tapahtuman avulla. Katiskakalastus on fyysisesti suhteellisen helppoa. Talvikaudella fyysisin osuus olisi avantojen sahaus moottorisahalla. Kun katiskat laitettaisiin lampeen avannoista, niin samalla ne kannattaa syötittää. Syöteiksi sopii esimerkiksi kaurahiutaleet. Mikäli tehokalastus toteutettaisiin

katiskoilla, on huomioitava, että katiskojen määrä tulee olemaan suuri, mikäli halutaan saavuttaa tehokaluksen tulos. Laskin Ismo Pölläsen tekemää Hepolammen opinnäytetyötä apuna käyttäen alustavaa arviota katiskojen määrästä, mikä tässä tapauksessa tarvittaisiin. Yhden katiskan pyyntialueena voidaan pitää noin 10 m x 10 m aluetta. Otin opinnäytetyöstä pyyntialueeksi syvyysalueen 2–3 m, joka on 16.89 % koko lammen pinta-alasta (7,78 ha). Talvella tämän matalampaan pyyntialueeseen ei kannata mennä, koska jäät supistavat pyyntialuetta ja alle metrin veteen on turha pyydyksiä laittaa jäätymisvaaran takia. Toisaalta opinnäytetyössä on mainittu, että Hepolampea vaivaa hapettomuus 5 m syvyydestä alkaen, joten pyynnin osalta rajataan myös syvemmät alueet pois. Jos edellä mainittu 2–3 metrin syvyysalue haluttaisiin pyytää kokonaisuudessaan, niin tällöin katiskoja tarvittaisiin:

$$7,78 \text{ ha} / 100 \% \times 16.89 \% / (10 \text{ m} \times 10 \text{ m}) = n. 132 \text{ kpl}$$

Edellä mainittu luku on teoreettinen määrä koko lammen pyynnin kattamiseen edellä mainituin arvoin syvyysalueella 2–3 m. On kuitenkin järkevää käyttää paikallistuntemusta kalastuksen osalta, minne katiskoja kannattaa laittaa tiheämmin ja minne harvempaan. Jos katiskojen väliä harvennetaan, niin alla on esimerkkejä siitä, miten katiska määrä muuttuu:

$$7,78 \text{ ha} / 100 \% \times 16,89 \% / (15 \text{ m} \times 15 \text{ m}) = n. 59 \text{ kpl}$$

$$7,78 \text{ ha} / 100 \% \times 16,89 \% / (20 \text{ m} \times 20 \text{ m}) = n. 33 \text{ kpl}$$

Jos ja kun katiskakalastus toteutettaisiin vapaaehtoisvoimin, niin on järkevää arvioida edellä mainituin raja-arvoin, montako katiskaa on mahdollista laittaa pyyntiin olemassa olevin resurssein ja päättää määrä sen mukaan.

Mikäli haluatte katiskat hankkia omaan käyttöön, löytyy paikallisen tason valmistajiakin Pohjois-Karjalasta. Katiskoja voi kysellä ostettavaksi:

- Kalastaja Jari Lehikoinen, Polvijärvi p. 0400 894702, kalalehikoinen@hotmail.com

HUOM: Mikäli ette halua itse katiskakalastusta toteuttaa, voitte tiedustella Jarilta kohteen tehokaluksen toteuttamista katiskoilla, sillä hän on erikoistunut särjen keväiseen katiskapyyntiin.

Katiskojen ostamisen sijaan on toinenkin vaihtoehto. Olen tiedustellut katiskojen vuokraamisvaihtoehtoa ja sellainenkin on mahdollista. Voitte kysellä katiskoja vuokralle:

- Kalastus Karppinen Oy, Kontiolampi
Ilkka Karppinen, p. 050 332 0939, ilkka@kalastuskarppinen.com,

Ilkalta löytyy noin sata katiskaa, joita on mahdollista vuokrata. Kontiolahti sijaintina Enoon olisi suhteellisen helposti saavutettavissa.

HUOM: Katiskojen kuljetuksen osalta täytyy muistaa, että nykyaikaiset metalliverkko/muovitetut katiskat ovat sen verran isoja, että pakettiauto + peräkärrä -yhdistelmällä niitä kuljettaa kerralla vain noin 10–15 kpl. Tämä logistiikka kannattaa ottaa jo suunnittelu vaiheessa huomioon: Onko saatavilla esimerkiksi rekkakuljetusta, jolla katiskat saa kerralla haettua; missä katiskat säilytetään, jos niitä ei saa lampeen suoraan jne.

Katiskat voi tietysti tehdä myös itse esim. työpaja – tyyppisesti. Jos halutaan tehdä esimerkiksi Weke – katiskan tyyppisiä kaksipesäisiä katiskoja, niin työvaiheet kannattaa valmistella etukäteen niin, että katiskan kulloisenkin työvaiheen osat ovat leikattu valmiiksi (esim. liukuhihna – malli, jossa yksi ihminen tekee yhtä vaihetta ja tämän jälkeen katiska siirtyy seuraavalle henkilölle seuraavaa vaihetta varten). Tämä nopeuttaa tekemistä, kun yksittäisen vaiheen tekemisestä tulee nopeasti tuttua. Mikäli yksi henkilö valmistaa koko katiskan ja aiempaa kokemusta ei ole/valmiiksi leikattuja osia ei ole, niin yhden katiskan tekoon menee helposti koko päivä.

Katiskojen tekoon tarvittavat valitun katiskaverkon (sinkitty, pinnoitettu jne.) lisäksi mm. verkkosinkilöitä, sinkiläpihdit, runkomateriaalit jne. Mikäli katiskoja on tarkoitus tehdä paljon, niin kannattaa harkita paineilmalla toimivien sinkiläpihtien hankkimista, mikä nopeuttaa tekemistä.

Jos aiempaa kokemusta katiskojen tekemisestä ei ole, niin suosittelen, että ensimmäisten katiskojen osalta kannattaa pyytää katiskan teko – kurssia esimerkiksi edellä mainitulta Kalastaja Jari Lehikoiselta.

2.4 TEHOKALASTUSSAALIIN HYÖDYNTÄMINEN

Edellä mainittu katiskakalastussuunnitelma perustuu siihen seikkaan, että tehokalastuksen saalis saataisiin elintarvikekäyttöön. Kevättalvella toteutettuna eli kylmänveden pyyntinä, särkisaaliille löytyy ostajia.

HUOM: Elintarvikkeeksi päätyväksi myyty saalis tuottaa myös tuloja tehokalastuksen mahdollisten kustannusten kattamiseksi!

Kontaktoin asian osalta Pielisen Kalajalosteen Nurmeksesta ja he voivat ostaa myös lampiympäristöstä pyydettyä kalaa (kylmä vesi). Minimi vastaanottoerän määrä särkikalalle on 500 kg ja vastaanottopäivät on sovittava etukäteen. Heidän kanssaan on mahdollista neuvotella myös kalan haun suhteen, mutta tällöin minimi erä koko on 5000 kg, joten Hepolampi rajautunee tältä osin pois. Pielisen Kalajalosteelta on mahdollista myös vuokrata isoja paljuja (eli kylmälaukkuja) kalan säilytykseen/kuljetukseen sillä ehdolla, että kalat toimitetaan heille. Mikäli Hepolammen tehokalastus toteutettaisiin katiskakalastuksena, niin tällöin kannattaa myös miettiä saaliin sumputusta, mikäli kertasaaliit eivät ole tarpeeksi isoja. Sumputtamalla saaliit voitaisiin "välivarastoida" Hepolampeen ja toimittaa eteenpäin vasta useamman katiskojen tyhjennyskierron jälkeen.

Edellä mainitun kokonaisuuden osalta voitte olla yhteydessä:

- Pielisen Kalajaloste Oy, Nurmes
Joosua Tolvanen P. 050 5712 388 joosua.tolvanen@pielisenkala.fi

Mikäli esimerkiksi osakaskunta haluaisi itse purkittaa Hepolammesta kalastettua saalista, niin asian osalta kannattaa ottaa yhteyttä Puruveden Savukalaan Kesälahdella. Tämän asian toteuttaminen voisi olla rajoitetusti mahdollista (riippuen mm. vuoden ajankohdasta, saaliin käsittelyasteesta jne.) Tällaisessa tapauksessa purkituksen minimierä olisi vähintään 500 purkkia. Lisätiedustelut asiasta:

- Puruveden Savukala, Kesälahti
Mikko Jokinen p. 0400 370 170, mikko.jokinen@puruvedensavukala.fi

Mikäli kalastettua saalista ei voi hyödyntää elintarvikekäyttöön, niin saaliin voi toimittaa esim. biokaasun raaka-aineeksi. Kiteellä toimiva Biokymppi Oy vastaanottaa tehokalastettua kalasaalista. Toimitettavista kaloista joutuu maksamaan vastaanottomaksun, joka on suuruudeltaan noin 40–70 €/tonni (riippuen saaliin määrästä). Vastaanotetut kalat käytetään sähkön, lämmön ja ajoneuvokaasun raaka-aineena. Lisäksi mädätysjäännöksestä tehdään luomukelpoisia lannoitteita. Vastaanoton osoite:

BioKymppi Oy
Puhoksentie 15
82500 KITEE

Lisäksi Lieksaan avautunee vuoden 2024 aikana Pielisen Bio Oy:n laitos, josta voi kysellä tarpeen mukaan kalan vastaanottoa (www.pielisenbio.fi). Vuoden 2023 loppupuoliskolla on käynnistymässä Juuassa Puljonki Oy:n yhteydessä biokaasulaitos, joka saattaa aloittaa ottamaan vastaan syötettä tulevaisuudessa myös muilta. Tällä hetkellä syöte tulee tehtaan omasta tuotannosta.

2.5 KULJETUSKUSTANNUKSET

Tehokalastuksen osalta pitää huomioida myös saaliiden kuljetuskustannukset. Mikäli pyydetty saalis päätyy elintarvikekäyttöön, niin saaliin osalta on huomioitava heti saaliin vedestä nostettua kylmäketjusta huolehtiminen. Talvella/kevättalvella toteutetun katiskapyynnin osalta kylmäketjusta huolehtiminen ei aiheuta juurikaan lisätöitä, mutta mikäli tehokalastus tehdään sulan veden aikaan, niin tällöin lisäkustannuksia tulee myös jäistä. Niistä kertyy saaliin lisäksi myös painoa, mikä on otettava huomioon kuljetusten osalta. Jos taas saaliit eivät tule elintarvikekäyttöön, vaan esimerkiksi biokaasulaitoksen syötteeksi, niin tällöin kylmäketjusta ei tarvitse huolehtia. Tehokalastuksen osalta pitää huomioida, että pyydyksiin päätyvät petokalat pitäisi pyrkiä vapauttamaan takaisin vesistöön elossa. Tehokalastus saalista ei tarvitse muuten lajitella.

Jos saaliit olisi tarkoitus kuljettaa itse jalostajalle/tukkuun, niin esimerkiksi peräkärryllä kulkee noin 500–1500 kg:n painosta tavaraa (riippuen mm. peräkärryn akseli määrästä, koosta, kantavuudesta jne.). Tämä tarkoittaisi jo noin kolmen ison kylmäpaljun kuljettamista ja määrällisesti isoa määrää kalaa. On luultavaa, että katiskalla tehtävällä tehokalastuksella ilman sumputtamista ei saa niin isoja kertasaaliita, mitä ei pystyisi peräkärryllä toimittamaan.

Jos tehokalastus toteutettaisiin itse esimerkiksi rysillä, voi tällöin kertasaalis rysää kohti olla satojakin kiloja. Tämän osalta kuljetuskustannukset määräytyvät sen mukaan, kuinka monta rysää on kerralla pyynnissä ja tyhjennetäänkö ne kaikki samalla kierroksella/saman päivän aikana.

Jos tehokalastus ostettaisiin palveluna (esim. nuottaus hoitokalastusyrittäjän toimesta), ei tällöin kuljetuskustannuksista tarvitse huolehtia, sillä palvelun toteuttaja vie saaliin itse pois.

3. TEHOKALASTUKSEN TOTEUTUS PAIKALLISIN VOIMIN

Ideoin tähän osioon yhden mallin siitä, miten edellä mainittu katiskakalastus voitaisiin toteuttaa paikallisin, vapaaehtoisvoimin. Kotimaisen kalan edistämishjelma lanseerattiin Suomessa jo vuonna 2021. Ohjelman yhtenä visiona on, että suomalaisia saataisiin lisäämään kalan käyttöä. Mielestäni yksi keino vaikuttaa tähän on se, että saataisiin aikaan positiivisia esimerkkejä koko elinkeinokalatalouden alalla. Lisäksi mielestäni kalan käyttöä ruokana pitäisi kannustaa jo lapsesta lähtien. Tämän osalta ajatustani johtaa tämän idean osalta tarkoitus, että tehtäisiin positiivinen, koko kylän tapahtuma tehokalastuksen osalta. Tapahtuma, jonka keskiössä ovat lapset ja kouluikäiset nuoret. Tapahtumassa yhdistetään kalastuksen iloja sekä nykyajan digitaalisia mahdollisuuksia. Tuodaan nuorten omat tavat viestiä asioista tehokalastustapahtumaan. Parhaassa tapauksessa tällöin saada aikaiseksi valtakunnallinen ilmiö, jossa Enon Hepolampi ja tapahtuman osallistujat sekä yhteistyökumppanit ovat keskiössä.

HUOM: Tiedustelin tämän tapahtuman toteuttamisen osalta Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riverian Kalaoppaat sekä Erä- ja luonto oppaat – opiskelulinjojen vastuopettajalta, voisiko heidän opiskelijoitansa käyttää tämän tapahtuman toteutuksen suunnitteluun ja toteutukseen. Heitä kiinnostaisi olla mukana. Opiskelijat voisivat tehdä esim. näyttöjä tapahtuman osalta. Asiasta pitäisi PIKAISESTI olla yhteydessä Harri Laukkaseen, mikäli tapahtuma olisi tarkoitus järjestää jo keväällä 2024. Asia vaatisi tapahtuman sijoittelua opiskelijoiden opintokokonaisuuksiin ja sen osalta pitäisi toimia nopeasti!

- Riverian yhteystiedot:

Harri Laukkanen, p. 050 336 0489 tai 050 372 3173 / harri.laukkanen@riveria.fi

Luontoalan ammattitutkinto – Riistanhoitaja / Eräopas

Kalatalouden ammattitutkinto – Kalastusopas

Tapahtuman nimi: ONKO SÄRKEE VAI EI – Hepolammen tehokalastus

Tapahtuman ideana on muodostaa leikkimielinen turnauskilpailu, jossa joukkueita muodostetaan esimerkiksi Enon koulun oppilasluokista, partiosta tai esimerkiksi paikallisista urheilujoukkueista eskari-ikäisistä peruskouluikäisiin. Joukkueita voi olla esim. 5–10 kappaletta. Joukkueet koostuisivat oppilaista ja joukkueen kapteenina toimisi aikuinen (esim. opettaja, erä- tai kalaopas jne.). Katiskat viedään pyyntiin kevättalvella aikuisvoimin (paikalliset vapaaehtoiset, erä- ja kalaoppaat, paikalliset urheiluseurat jne.) sekä syötetään ja numeroidaan (numerointi = esim. numeroitu vanerilappu aurauksessa per katiskapaikka). Tämän jälkeen sopivan pyyntijakson (esim. 3–7 pv) jälkeen kilpailu alkaa. Numeroidut katiskat arvotaan etukäteen joukkueiden kesken tasan. Pyyntipäivänä jälle tuodaan esimerkiksi 1–3 joukkuetta kerrallaan ruuhkan välttämiseksi tyhjentämään oman joukkueensa katiskat. Avannot on avattu etukäteen esimerkiksi edellisenä päivänä turvallisuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi. Katiskat tyhjennetään joukkueiden yhteistyönä (aikuiset avustaa) ja kun kaikki joukkueen katiskat on kierretty, saalis punnitaan. Punnitusta saaliista saa pisteitä erikseen määritellyn taulukon mukaisesti. Petokalat palautettaisiin lampeen takaisin, mutta niistä voisi rakentaa esimerkiksi bonuspiste-järjestelmän, jossa esimerkiksi mitat täyttävällä hauella saisi bonuspisteitä joukkueelle jne. Lisäksi tapahtuman osalta kannattaisi rakentaa toimintaa niin, että saataisiin ”some haltuun”. Yksi tapa tähän olisi esimerkiksi, että joukkue voisi saavuttaa bonuspisteitä some-jakojen osalta. Esimerkiksi joukkueella olisi mahdollisuus jakaa yksi kuva per kisapäivä, missä pitäisi olla tiettyjä kriteerejä (esim. koko joukkue kuvassa, kalaa kuvassa, Hepolampi kuvassa jne.). Oikeat kriteerit täyttävä kuva oikeuttaisi bonuspisteisiin ja lisäksi kisapäivien välillä joukkueet voisivat äänestää parasta joukkuekuvaa, jonka voittaja saisi jälleen bonuspisteitä (→ kannustaa panostamaan kuvien sisältöön). Tämän some – kokonaisuuden tarkoituksena olisi viestiä Enosta ja kalastuksesta positiivisessa mielessä ja saada näkyvyyttä tapahtumalle/Enolle (HUOM: myös lapset/nuoret voivat olla näin somelähettiläitä asian osalta tai kuvat jakaa joukkueiden aikuinen/tapahtuman somevastaava. Kannattaa keksiä mojova hashtag kokonaisuuden osalta, minkä alle somekokonaisuutta luodaan. Lisäksi kaikkiin jaettuihin kuviin lisättäisiin ainakin yhteistyökumppanien omat hashtagit). Alla on esimerkki taulukko, miten pisteitä voisi jakaa joukkueiden osalta per kisapäivä.

Esimerkki taulukko pisteytyksestä:

Punnitut saaliskilot	Pisteet
1–5 Kg	1
5–10 Kg	2
10–15 Kg	3
15-20 Kg	4
20-25 Kg	5
25-30 Kg Jne. Jne.	6
Saadut Petokalal esim. mitat täyttävä hauki	Bonuspiste per kala
Jaetut kuvat	Bonuspiste per kuva
Kisapäivien välissä joukkueiden parhaaksi äänestämä kuva	Bonuspiste (tai useampi piste)

Kisapäivien lammen katiskamäärä on suuri, mutta edellä mainituin tavoin olisi mahdollista jopa yhden päivän aikana kiertää kaikki katiskat läpi ja saada päivän saalis eteenpäin jalostajalle. Turnauksessa katiskoja tyhjennettäisiin esim. 4 kertaa kevättalven aikana. Jokaisen tyhjennyskerran jälkeen katiskat syötetään uudelleen ja laitetaan takaisin pyyntiin. Turnauksen osalta määritellään katiskojen tyhjennysväli/kisapäivien väli esim. 3–7 pv. Turnauksessa työmäärä olisi isompi, mutta antaisi varmasti nuorille enemmän kokemuksia. **Jos turnausta ei haluta järjestää, niin tapahtuman voi järjestää myös yhden päivän kisana.** Turnauksen osalta olisi hyvä se, että useampi tyhjennyskierron poistaisi myös enemmän särkikalaa Hepolammesta. Numeroidut katiskat arvottaisiin jokaiselle tyhjennyskerralle uudestaan joukkueiden osalta. Tällä tavoin varmistetaan joukkueiden tasapuolinen kohtelu. Turnauksessa jokaisen tyhjennyskerran saalis pisteytettäisiin ja voittaja olisi se joukkue, joka saa eniten pisteitä kisapäivien punnittujen saaliiden pisteitten sekä saavutettujen bonuspisteiden yhteenlaskettuna määränä. Kun on leikkimielisestä kilpailusta kyse, niin palkintoja/kannustus-palkintoja kannattaisi olla jo pelkästä osallistumisestakin. Palkintojen osalta kannattaisi kontaktoida esimerkiksi yrityksiä. Palkintojen osalta pitäisi miettiä myös esimerkiksi osakilpailu voittajat/kisapäivä ja koko turnauksen voittajat jne. Kuitenkin niin, että kokonaisuudesta jää positiivinen mieli kaikille! Jos/kun tapahtuma suunniteltaisiin hyvin ja sille saisi myös medianäkyvyyttä, niin tämä mahdollistaisi jopa sen, että olisi mahdollisuus saada yhteistyökumppaneilta tarvikkeita vastikkeetta tapahtumaan mukaan esim. paljut jne. Tällöin

tapahtuma itsessään toimisi markkinointikeinona myös yhteistyökumppaneille ja he voisivat olla osa positiivista kalastustapahtumaa.

Tapahtuma vaatisi etukäteen suunnittelua ja siinä on useita eri työvaiheita, joista alla listattuna muutamia huomioita.

Tarvittavat työvaiheet:

- Työryhmä + kilpailunjohtaja
- Katiskojen haku Hepolammelle (huomio kuljetusmuoto, kuten edellä mainittu) ja mahdollinen varastointi
- Katiskojen pyyntiin laitto Hepolammelle (huomioi, että avantojen määrä suuri → useampi moottorisaha/sahaaja? /moottorikelkka + reki)
- **Turvallisuus kuntoon → Hepolampi sijaitsee lähellä asutusta ja kalastuksen osalta lammella tulisi olemaan suuri määrä isoja avantoja, jotka eivät välttämättä kevättalvella enää jäädy kunnolla. Asiasta tiedottaminen, ettei jäälle eksy esim. lapsia, avantojen merkkäminen huolella (Esim. aurauskepit, varoitusteippi, lippusiima jne).**
- Somevastaava tapahtumalle: videoiden/kuvien tuottaminen tapahtumasta esim. tiktok, facebook, IG, jne. Tapahtuman hashtag:n ideointi.
- 1 – 2 moottorikelkka + talousreki/kuljettaja yhdistelmää per kisapäivä särkisaaliiden kuljetukseen
- Punnitukseen henkilö / henkilöt.
- Särkisaaliin kuljetus jalostajalle

Edellä mainittu kalastustapahtuma voisi sopia rahoitettavaksi esimerkiksi Leader – rahoituksen kautta tai esimerkiksi alueellisen kalatalouden edistämisen rahoituksen kautta. Lisätietoja asiasta voi kysellä Pohjois-Karjalan osalta:

Helena Haakana, Pohjois-Karjalan ELY-keskus

puh. +358 295 026 201, helena.haakana@ely-keskus.fi